

Langturssejlad med Tilia

I Bededags-ferien var Tilia på langtur til Genner bugt og Sønderborg Slot (se side 4).

Sejle Tilia Alsie til Hardeshøj den 16. juni

og tilbage igen må vi nok kunne klare, når dragesejlerne kan padle til Barsø den ene dag og til Sønderborg den næste.

Anledningen til besøget er indsættelsen af den ny færge til Ballebro. Agnes Nielsen fra byrådet har på kommunens vegne henvendt sig og bedt os deltage i festlighederne med Hjortspringbåden.

Se nærmere side 2

10 års jubilæum

I juni måned kan Hjortspringbådens Laug bl.a. fejre sit 10 års jubilæum

Dette ønsker vi at fejre med et mindre arrangement, som er fastlagt til at skulle finde sted

Søndag d. 1. juli kl. 13 i Lindeværftet i Holm

Se nærmere side 3

Sejle Tilia Alsie til Hardeshøj den 16. juni

og tilbage igen må vi nok kunne klare, når dragesejlerne kan padle til Barsø den ene dag og til Sønderborg den næste.

Anledningen til besøget er indsættelsen af den ny færge til Ballebro.

Agnes Nielsen fra byrådet har på kommunens vegne henvendt sig og bedt os deltage i festlighederne med Hjortspringbåden.

Vi deltager i jernalderdragter, og **vil du med, da ring eller mail til undertegnede** (tlf. 7445 0627. E-mail: bonne@post9.tele.dk) **senest den 10. juni.**

Alle skal have redningsvest med, og jeg vil bede jer om selv at have en med, så vidt det er muligt. Der kan muligvis lånes hos N. P. Fenger, Ole Møller Olsen, Knud Skov Rasmussen.

Forhåbentlig melder der sig så mange, at ikke alle behøver at sejle med begge veje.

Der bliver også mulighed for at sejle mens vi er ved Hardeshøj. Besked om fordeling tilgår den enkelte.

Vi starter fra Lindeværftet kl. 09.00, og vi returnerer fra Hardeshøj kl. 14. Vi får hver udleveret billet, der giver ret til 1 ringriderpølse + 1 øl eller vand.

Alt afhænger naturligvis af vejret. Knud Skov Rasmussen er skibsfører, og han har dermed den endelige afgørelse om sejlmulighederne.

Følgende er tilmeldt: Chr.B.Hansen, Dan og Magna Feldfoss, Gé Smits, Gerda Pringal, Leif Stig Andersen, Finn Broesby-Olsen, Jørn Anders Jørgensen, Kurt Bierbaum, N. P. Fenger, Jørgen Jessen, Chresten Møller, Mads Bo Petersen, Lasse Petersen, John Vang Jørgensen, Karin Andersen, Knud E. Andersen, Jens Christiansen, Mogens Steffensen, Ella Ditlev, Knud Skov Rasmussen, Erik Longfors, Jørgen Bruncke, Kaj Jørgensen, Arne Madsen, Ivy Graversen, Magda Pedersen

Venlig hilsen
J. J. Kjær Rasmussen

P. S. Magda Pedersen (tlf. 7445 6499) har tilbudt at assistere med syning af dragter. Der er også lånemuligheder.

10 års jubilæum

I juni måned er der en del at markere

- 3. juni har lauget 10 års jubilæum
- 5. juni er det 2 år siden båden blev søsat
- Lindeværftets møde- og udstillingslokale kan erklæres færdigindrettet
- og måske nås det at få smedjen færdiggjort.

Dette ønsker vi at fejre med et mindre arrangement, som er fastlagt til at skulle finde sted

Søndag d. 1. juli kl. 13 i Lindeværftet i Holm

Deltagere er medlemmer med deres nærmeste. Desuden har vi inviteret vores sponsorer gennem tiden og andre, der har hjulpet os.

I forbindelse med arrangementet vil Metal Nordborg overrække en check på 10.000 kr. til støtte til smedjen

Der vil blive holdt taler, sunget en sang, vist film, osv.

Vi vil gerne opfordre de medlemmer, der har en dragt, til at møde op i dragter.

Vi vil servere pølser med brød, øl, vand og mjød mod betaling, samt kaffe og kage.

Dansk Mjød I/S fra Horsens har sponsoreret 6 flasker mjød til lejligheden.

4 af disse flasker vil blive udloddet mellem de fremmødte medlemmer.

Frivillige

Vi har brug for frivillige til at hjælpe med at

- Grille og servere pølser og brød
- Sælge øl og vand
- Sælge mjød
- Bage og medbringe kager
- Servere kaffe og kage.

De, der er interesseret i at hjælpe, kan henvende sig til arrangementsgruppen, der består af

- Magda Pedersen, 7445 6499
- Cathrine Melkersen, 7445 1217
- Mogens Steffensen, 7445 1998
- Leif Stig Andersen, 7445 6449.

I bededagsferien (11.-13. maj) i år blev der afholdt en række afprøvninger af Tilia. Afprøvningsene blev koordineret af Max Vinner, Vikingskibshallen, hjulpet af Rikke Johansen, også fra Vikingskibshallen. Dokumentation med fotos og video blev foretaget af Otto Uldum, Det Maritime Forskningscenter.

Hovedformålet med forsøgene var at sandsynliggøre mandskabets mulighed for at sejle over lange strækninger med Tilia, for derved at få en større forståelse af søtrafikken i Skandinavien i sen Bronzealder og i tidlig Jernalder.

Som mandskab var igen i år aftalt deltagelse af Kano- og Kajakklubben "Nord" fra Nordsjælland. De mødte med 25 padlere under ledelse af teamchef Søren Boisen.

Endelig havde forskningscentret truffet aftale med DR 2 (det hemmelige program) om at tage en række optagelser af forsøgene samt nogle interviews. Det vil blive udsendt 28. August i programmet "Ny Viden".

Jørn og Ulla Jensen, Dyvig havde stillet deres 27' motorbåd "Jumbo" til rådighed som følgebåd og platform for filmholdet. En af Dyvig Bådelaug's joller deltog også som følgebåd, ført af Morten Johansen.

Som forberedelse havde vi dels skåret 4 lange padler til brug for spant 9 og 10 og dels havde vi reduceret vægten på en række af asketræspadlerne ved at gøre disses skafter spinklere. Endelig havde vi efter dragebådsfolkets anvisninger skærpet paddelbladene. Der var blevet anbragt nye brede bundbrædter, der bedre end de eksisterende kunne støtte padlernes fødder. Disse bundbrædter er imidlertid ikke arkæologisk funderede.

De sidste tre dage var Tilia blevet vandet heftigt indvendigt, for at sænke den forventede utæthed.

Detalerede kvantitative resultater af forsøgene vil senere blive udsendt til medlemsmappen (Fenger).

Torsdag, den 10. maj.

Undertegnede mødtes med Roskildefolkene på værftet kl 10 for at aftale en række forhold vedrørende afprøvningen. Fenger stødte senere til. Vi fik også monteret en træktransducer i spændtovet og fik monteret arrangementet for at måle stævnenes bevægelser under sejladsen ved hjælp af en laser.

Padlerne blev vejlet og registreret.

Fredag, den 11. maj.

Kl. 0800 mødte godt 20 laugsmedlemmer på værftet for at søsætte Tilia. Kl. 0830 var båden klar til at blive søsat, denne gang med kranarrangementet placeret på slidsken.

Dette fungerede godt.

Kl. 0845 lå Tilia klar ved bådelaugets flydebro. Den trak en hel del vand. 0930 ankom dragebådsfolket i bus og ombordstigningen begyndte. Alle blev vejledt med deres gods og vand.

Tilia klar til at blive løftet af vognen på slidsken i Dyvig

Vejret var strålende, stort set ingen vind og megen sol.

Kl 11 kastedes der los. De 25 dragebådsfolk, Max og Rikke samt Fenger og Chr. Møller fra lauget vejede med udstyr i alt 2450 kg., vel 700-800 kg mere end den rene mandskabsvægt.

Ombord i Jumbo var Ulla og Jørn, et familiemedlem til en af mandskabet, Ulla Rønnow med fotograf (Navn?) fra DR 2, Otto samt undertegnede. Morten sværmede rundt i ledsagejollen. Alle tre skibe var i kontakt med hinanden via VHF på kanal 6.

Planen var at sejle øst og nord om Barsø, ind i Genner Bugt og derpå hjemad med alternativet ind i Åbenrå fjord, hvis tid og kræfter slog til.

Ud gennem Stegsvig gik det med 55 tag/min. med 6 knob. Siden faldt kadencen til 52 tag/min. På nord kysten af Barsø gik man i land for at vande af og spise frokost.

Førstnævnte aktivitet understregede de begrænsede

Tilia i Lillebælt.

toiletfaciliteter ombord, især når der er kvinder ombord.

Senere gik det videre efter planen med et smukt besøg ind til Kalvø i Genner bugt, dog tillod tiden ikke et besøg i Åbenrå.

Tilia var i havn igen ved 17-tiden. Der havde været øset betragteligt undervejs. Mandskabet virkede ikke udpumpet.

Om natten holdt undertegnede vagt.

Lørdag, den 12. Maj.

Godt 10 ankom mandskabet og ombordstigningen gik i gang. Et par laugsmedlemmer havde da inden slebet padlernes håndtag glatte (med elektrisk slibemaskine!)

Valbjørn steg ombord i stedet for Chresten og Fenger. Sidstnævnte tog med Jumbo, hvor Flemming Kaul, vor pålidelige adorant og observant fra Nationalmuseet, var med sammen med to familiemedlemmer fra mandskabet.

Turen gik denne dag sydpå gennem Als Fjord og videre gennem Alssund. Undervejs spøjte den før omtalte vandladningstrang igen, men vi lagde desuagtet først til land lige syd for Sønderborg Slot i den lille sandbugt der.

Der blev undervejs foretaget forsøg med at lade halvdelen af mandskabet hvile medens resten padlede.

Hastigheden reduceredes kun med 15 % (Teorien siger 22%).

Tilia for anker syd for slottet.

Kl. 1430 startede vi igen nordpå. Tempoet var godt med 52 tag/min. Her afprøvedes nye hvilestrategier.

1. Et spant hvilede 5 min., så overgik hvileperioden til næste spant osv. Det betød, at mandskabet i hvert spant hvilede 5 min. og padlede 45 min. Hastighedsreduktionen lå inden for måleusikkerheden

2. Spant 10 og 5 hvilede 3 min., så overgik hviletiden til spant 9 og 4 og så fremdeles. Den enkelte padler padlede således 12 min. og hvilede 3 min. Denne me-

tode reducerede hastigheden med 6 %. (Det passer med teorien).

Denne sidste metode vandt almindelig tilslutning hos padlerne og kan anbefales til langturssejladser.

Strækningen fra Sønderborg Slot til bunden af Dyvig, (11,5 sømil) blev sejlet på 2 ¼ time, en gennemsnitsfart på godt 5 knob.

På en junidag med fladt vand ville en tilsvarende båd i Oldtiden, der var på vej til sommersonhvervs-festen i Tanum, kunne sejle fra Limfjordens østlige munding syd om Læsø til Sverige på 12 timer anvendende hvilesekvens 2. For at finansiere turen kunne de have medbragt 2-300 kg bronzer og flintøkser.

(Afstanden svarer i øvrigt til Als rundt, 55 sømil).

Der var blevet øset 400 liter vand ud af båden i løbet af dagens sejlads, så bundvandet rådne ikke.

Om natten holdt Max og co. vagt (i Fengers båd).

Søndag, den 13. Maj.

Aftenen før havde der været et eller andet spektakulært musikprogram i TV, så Dragebådsfolket var lettere forsinket. Tilia tog da en medlemstur med Valbjørn som skipper ved roret ind i Mjelsvig og siden gik vi i land ved en kendt smugkro i Oldenor.

Tilbage i Dyvig var Dragebådsfolket ankommet og der blev taget endnu en tur ind i Mjelsvig med et blandet hold af laugsmedlemmer og dragebådsfolk. Her blev der i øvrigt taget nogle undervandsfotografier. Undervejs oplevede vi det interessante, at vor spinklestte paddel (650 gr.) udsat for den stærkeste olympiadepadler, knækkede.

Kl. 1230 lagde Tilia til ved ophalestedet ved roklubberne, hvor kransystemet var opstillet. Alle hjalp til med at få båden op på vognen og så gik det rask op ad mod Lindeværftet. Kl. 13 var båden på plads og vi lykønskede hinanden med et par gode dage over en øl.

Dyvig, 25. Maj 2001
Knud V. Valbjørn

NÆSTE NYHEDSBREV

Det næste nyhedsbrev udsendes i september og eventuelle indlæg skal være indsendt ultimo august.

Indlæg sendes til Leif Stig Andersen, Fæbrovej 7, Himmark, 6430 Nordborg
(LSAndersen@mail.tele.dk)

NAVNE OG ADRESSER

Formand: Knud V. Valbjørn, Oldenorvej 1, Dyvig, 6430 Nordborg
tif. 74 45 15 83

Næstformand: J. J. Kjær Rasmussen, Kirsebærhaven 39, 6430 Nordborg
tif. 74 45 06 27

Kasserer: Leif Stig Andersen, Fæbrovej 7, Himmark, 6430 Nordborg
tif. 74 45 64 49

Sekretær: Erik Longfors, Runevænget 2, Guderup, 6430 Nordborg
tif. 74 45 88 11

Øvrige bestyrelse: Jørn A. Jørgensen, Stolbrogade 45, 6430 Nordborg
tif. 74 45 85 03

N. P. Fenger, Søbakken 14, 6430 Nordborg

tif. 74 45 04 30

Jørgen Jessen, Ugebjergvej 25, Svenstrup, 6430 Nordborg

tif. 74 45 63 74

PR: Mogens Steffensen, Enebærvej 2, 6430 Nordborg
tif. 74 45 19 98

Redaktion: Leif Stig Andersen, Fæbrovej 7, Himmark, 6430 Nordborg
tif. 74 45 64 49

Lindeværftet: Dyvigvej 11, Holm, 6430 Nordborg

Internet: <http://home6.inet.tele.dk/hjortspr>